

Tervik on muotokuvien aarreaitta

● Tervikin säteritila on tunnettu Suomen huomattavimasta yksityisestä muotokuvakokoelmasta. Kartano on tunnettu myös maan pisimmistä tammikujasta.

LOVIISA Loviisan taidekeskuksen tukiyhdistys on edennyt kartanohankkeessaan Pernajanlahden länsirannalla sijaitsevaan Tervikkiin, jonka historia ulottuu keskiajalta saakka. Kartano on ollut saman suvun hallussa 1700-luvulta saakka, vaikka nimet ovatkin vaihtuneet avioliittojen myötä. 1800-luvun puolivälistä lähtien omistajasukuna on ollut Ehrnrooth. Kartanon nykyinen omistaja on Alexander Ehrnrooth.

Almintalossa eilen avautunut näyttely Tervik säteri – taiteen ja kulttuurin koti, on syntynyt tukiyhdistyksen Nina Björkman-Nysténin ja Janica von Veh-Högbäckin yhteistyönä. Myös Louis Ehrnrooth on ollut korvaamattomana apuna näyttelyä kootessa.

Tervikin muotokuvakokoelmat ovat näkemisen arvoiset, mutta Almintaloon niistä on saatu vain osa. Syyt ovat olleet myös käytännöllisiä, sillä suuria muotokuvia on vaikea kuljettaa. Tervikissä kattoon on huomattavasti korkeammalla kuin Almintalossa.

Osa Tervikin maalauksista ja muusta irtaimistosta on peräisin Ruotsista, Tyresön linnasta. Nykyisin Tervikin kartanomuseon säätiö omistaa muotokuvakokoelman.

Perinnönjaoissa osa maalauksista on päätytty muualle.

Silti näyttelyyn on saatu merkittäviä katsausmaalaustaiteen helmiä. Almintalossa on esillä muun muassa Albert Edelfeltin ja Gunnar Berndtsonin maalauksia. Myös Helsinki-aiheista valokuvistaan tunnettu Signe Brander on kuvannut itämaalaista kartanoita enemmän kuin Helsinki-näkymiä kansanaan.

Berndtsonin maalaus yhdeksänvuotiaasta Bebéstä on liikuttava. Bebé eli Mary Dagmar (1876-1885) menehtyi polioon ja kurkkumälään. Myös Bebé'n mekko ja nukke ovat säilyneet. Nina Björkman-Nystén kertoo ja osoittaa maalauksen edessä tuollailla olevia esineitä. Myös tuoli on Bebé'n. Sen hän voitti arpajaisissa hieman ennen kuolemaansa. Tyttö on haudattu Pernajan kirkon hautausmaalle. Tervikin pitkä historiaan liittyy

HISTORIAA. Lotta Suomalainen (vas.) ja Nina Björkman-Nystén esittelivät näyttelyä. Loviisan taidekeskuksen tukiyhdistyksen kartanohankkeen kartanoista Tervik on kolmas. Aiemmin on esitelty Malmgård ja Tjusterby. KUVA: MARITA ITÄVUORI

BEBÉ. Gunnar Berndtsonin maalaus yhdeksänvuotiaasta Bebéstä eli Mary Dagmarista (1876-1885). Hän menehtyi polioon ja kurkkumälään. KUVA: MARITA ITÄVUORI

myös soturikuningas Kaarle XII. Tilan päärakennus paloi ja kiitokseksi sotapalveluksesta Kaarle myönsi Tervikille verovapauden.

– Kartano ei välttämättä ole säteritila, mutta säteritila on aina kartano, Björkman-Nystén summaa.

Kaarle XII liittyy Tervikkiin myös Otto von Dyringia esittävän maalauksen kautta.

– Von Dyring oli niitä harvoja, jotka ratsastivat Kaarle XII:n kanssa Turkista takaisin Ruotsiin. Suuren Pohjan sodan jälkimainingeista seurasi avioliitto, jonka myötä Tervikkiin päätyi maalauksia ja esineistöä Tyresön linnasta Ruotsista. Myös kartanon asukkaat ovat teh-

neet kuvataidetta. Taitavia maalareita ovat olleet muun muassa Kaarja-Lisa Ehrnrooth (1900-1973) ja Gunilla Ehrnrooth (1929-2014). Kaarja-Lisa maalasi julisteita, Gunilla akvarelleja.

Puisto ja kasvihuone

Tervikin erikoisuuksiin kuuluvat myös laajat puistoalueet sekä kasvihuone. 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla kartanon kasvihuoneeseen asennettiin keskuslämmitys. Se mahdollisti persikoiden, viinirypäleiden, sitruunoiden ja muiden eksoottisten hedelmien viljelyn.

Tervikin hedelmiä tarjottiin todennäköisesti myös presidentti Svinhufvudille, joka vieraili kar-

tanossa toukokuussa 1939. Hänen kunniaksien koristeltiin puutarha.

Päärakennusta ympäröi puutarha- ja puistoalue.

Kartano sijaitsee keskellä perinteistä viljelymaisemaa. Kartanon pellot, noin 1 000 hehtaaria, on nykyisin vuokrattu.

Myös kartanon keltainen puinen päärakennus on historiallisesti arvokas. Sen runko on peräisin vuodelta 1736. 1810-luvun lopulla maamarsalkka de Geer tilasi kartanon uudistamiseksi piirustukset C.L. Engeliltä. Päärakennuksen matalat siivet ovat peräisin tuolta ajalta. Myös sisustusta modernisoitiin, mutta huonejärjestys säilytettiin entisellään.

SISÄKUVA. Almintalon näyttelyssä maalauksista on esillä vain murto-osa. Interiööreistä on esillä valokuvia. KUVA: MARITA ITÄVUORI

KÄYTTÖSSÄ. Näyttelyn astiasto on yhä käytössä Tervikissä. KUVA: MARITA ITÄVUORI

Tervikin kartano

● Tervikin kylässä oli 1500- ja 1600-luvulla kolme erillistä tilaa.

● Tervikin kartano muodostettiin useasta tilasta vuonna 1636. Sen perusti vanhaan skotlantilaiseen sukuun kuulunut Katarina Guthrie ja hänen miehensä everstiluutnantti Johan Lichten. Aviomies kuoli jo samana kesänä ja leski avioitui everstiluutnantti Edward Johnstoneen kanssa.

● Avioliittojen kautta Tervikin omistajasuvusta tuli sittemmin Muhl ja myöhemmin de Geer, vuodesta 1855 lähtien Ehrnrooth. Nimien vaihtumisesta huolimatta kartano on siis ollut koko ajan saman suvun hallussa.

MAAMARSALKKA. Robert Wilhelm de Geerin muotokuva. Maamarsalkka on kuvattu myös Albert Edelfeltin maalaukseen. KUVA: MARITA ITÄVUORI

KAARLE XII. Soturikuningas liittyy Tervikkiin myös Otto von Dyringia esittävän maalauksen kautta. Nian Björkman-Nysténin kädessä maalauksen takana oleva teksti. KUVA: MARITA ITÄVUORI